І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 10. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 16-го СІЧНЯ (JANUARY) 1965 No. 10. VOL. LXXII.

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

П'ятниця, 15-го січня, 1965

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН 14-ГО СІЧНЯ ПЕРЕСЛАВ КОНҐРЕСОВІ звернення, в якому домагається схвалення на допомогу закордонові найменшої суми від початку Пляну Маршалла в 1948-му році — $3 380 000 000. Президент просить на військову й економічну допомогу на $136 000 000 менше, як в минулому році, але ним запропонована сума є на $130 000 000 більша від тієї суми, що її схвалив Конґрес минулого року, який признав на цю ціль — $3 250 000 000.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН 14-ГО СІЧНЯ ПІДПИСАВ ПЕРШИЙ ЗАКОН, ухвалений 89-им Конґресом. Згідно із законом Президент мав би предложити бюджетове звернення 19-го січня, а економічний звіт 20-го січня, але цього року інавґурація відбудеться 20-го січня, тому Президент просив Конґрес відкласти повищі реченці. Згідно з прийнятим Конґресом законом Президент перешле Конґресові бюджет 25-го січня, а економічний звіт Конґрес дістане 28-го січня.

СЕНАТОР - ДЕМОКРАТ ГЕПЛОРД ІЗ ВИСКАНСИНУ пропонує федеральні стандартові опони для всіх авт, бо 7% смертних випадків на автострадах є внаслідок злих опон. Наперед Федеральна Торговельна Комісія мала б виготовити взір такої стандартної опони, ціллю якої була б охорона життя американців та їхніх кишень. Представник гумової промисловости Росс Р. Ормебі заявив, що ця промисловість не потребує жадного урядового урегулювання. Але сенатор Нелсон заявив, що той стандарт, що його прийняла гумова промисловість, не є такий, щоб забезпечувати життя пасажирів, тому треба урядового стандарту.

ГОЛОВА АМЕРИКАНСЬКОЇ СІОНІСТИЧНОЇ РАДИ д-р Макс Нусбавм, який є і президентом Сіоністичної Організації Америки, заявив, що тільки об'єднаний сіоністичний рух в цілому світі може скріпити жидівське життя в світі та мати вплив на життя жидів в Америці. Д-р Нусбавм вернувся із Світового Сіоністичного Конґресу в Ізраїлі, де сіоністичні провідники, в тому і прем'єр Леві Ешкол, погоджуються в тому, що потрібна є „сильна діяспора" (жиди що живуть поза Ізраїлем"), що втримувала б тісніші духові зв'язки з жидівською державою.

ВИНАЙДЕНО НОВИЙ ТИП ЛІТАКА, який летить із швидкістю більшою від звуку, але не спричиняє такого жахливого ґуркоту, як це було досі. Над цим моделем літака працювали інженери від 1959-го року, бо їм залежало не тільки на тому, щоб цей літак не спричиняв надто великого гуркоту, але також і на тім, щоб він був не дорожчий від теперішніх джетових літаків. Уряд заявив, що продукуватиме ті моделі нових літаків, які мають швидкість більшу від звуку, і які не спричиняють великого гуркоту, не є дорожчі від дотеперішніх літаків, і які є технічно досконалі. На великій висоті швидкість звуку виносить 660 миль на годину.

ФАРМЕРИ ОРГАНІЗУЮТЬ ВСІ СВОЇ СИЛИ в Конґресі і поза ним, щоб недопустити до зменшення на $170 000-000 федеральних видатків на консервацію землі. Боротьба за цей урядовий проєкт може бути найгострішою на цій сесії 9-го Конґресу, бо консервація землі займає важливе місце в рільничій програмі. Президент Джансон недавно говорив про „гарну Америку", і внаслідок цього фармерське населення боїться, щоб Президент не зменшував видатків на консервацію фармерської землі, з якої уряд схоче зробити парки для дозвілля американців. Фармери пригадують, що вони підтримували президента Джансона в останніх виборах.

У СВІТІ

ПРЕМ'ЄР ПІВНІЧНОЇ ІРЛЯНДІЇ Терренс О'Ніл і прем'єр Південної Ірляндської Республіки Сін Ф. Лемасс відбули в столиці Північної Ірляндії, приналежної до Британії, Бельфасті, першу зустріч від часу, коли поділено Ірляндію, кругло 40 років тому. В оприлюдненому спільному комунікаті два ірляндські прем'єри заявили, що вони в приязній розмові заторкували біжучі практичні справи, виключивши з розмови конституційні і політичні моменти. Північно-ірляндський прем'єр мав просити південно-ірляндського прем'єра, щоб той сильніше спутував діяльність підпільно-революційної т. зв. Ірляндської Республіканської Армії, яка в ім'я з'єднання Ірляндії веде саботажі у Північній Ірляндії. Південна самостійна Ірляндія католицька і має 26 повітів, північна — протестантська і має 6 повітів.

ІНДОНЕЗІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ СУКАРНО заявив, що він погодиться на рішення азійсько-африканської групи держав з Об'єднаних Націй, яка перевела б плебісцит на терені так званих провінцій Сараваку і Сабагу в Північному Борнео, які належать до Маляйзії. Власне внаслідку включення тих провінцій, колишніх британських колоній, до федерації Маляйзії Сукарно не визнав Маляйзії і заповів „знищити" її. Звертають увагу, що Сукарно, хоч відкликав Індонезію з ОН, готов визнати її авторитет у вирішенні її спору з Маляйзією.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ШАРЛЬ ДЕ ҐОЛЛЬ погодився на пропозицію західньо-німецького канцлера Людвіґа Ергарда, щоб ранньою весною міністри закордонних справ шістьох членських держав Спільного Господарського Ринку перевели конференцію в справі політичного з'єднання Західньої Европи. Однак Франція не відступила від свого становища, що політична єдність Европи повинна обмежуватись до консультації і координації між суверенними державами, — без будь-якого наддержавного керівного тіла.

У ЛОНДОНІ 10.000 РОБІТНИКІВ перевели демонстраційний марш центральними вулицями у протесті проти рішення соціялістичного уряду припинити продукцію британських військових літаків та обмежитись до купна американських машин. Робітники несли транспаренти протиамериканського характеру з оскаржуванням уряду, що він вирікається самостійного британського промислу.

ПІВДЕННО-В'ЄТНАМСЬКИЙ прем'єр Тран Ван Гуонґ погодився на включення до уряду військовиків для запевнення впливу армії на політичні справи. Зате військові чинники мають допомогти урядові протиставитись кампанії радикальних буддистів, які вимагають димісії прем'єра. Деякі буддистські жреці і монахині заявили готовість спалити себе публічно на знак протесту проти уряду.

ФРАНЦУЗЬКИЙ І КОМУНО-МАДЯРСЬКИЙ МІНІСТРИ закордонних справ нараджувались у Парижі над справами східньо-західніх відносин, Об'єднаних Націй, міжнародного роззброєння і з'єднання Німеччини. Поліпшуванням своїх взаємин з комуністичними країнами Франція де Ґолля демонструє свою „незалежну" від ЗДА „европейську" політику. Водночас — вона узалежнює підтримування справи з'єднання Німеччини від того, чи Західня Німеччина виречеться свого тісного пов'язання з Америкою і піддасть себе під диктат Франції.

УРЯД ПРОПОНУЄ КОНЕЧНИЙ МІНІМУМ ДЛЯ ДОПОМОГИ ЗАКОРДОНОВІ

Вашинґтон. — Президент Джансон вислав 14-го січня Конґресові свою програму допомоги закордонним заприязненим державам, проєктуючи видати у фінансовому році, що почнеться 1-го липня 1965-го року на військову й економічну допомоги — $3-380 000 000, на $136 000 000 менше в порівнянні з минулим роком, і на $130 000 000 більше від того, скільки признав Конґрес на цей фінансовий рік. Цьогорічна сума на допомогу закордонові становить $3 250 000 000. Президент заявив, що заплянована ним допомога є найменшою, якої вимагають інтереси ЗДА, і сказав, що кожний виданий американським народом доляр буде якнайкраще використаний. Американська допомога заплянована так, щоб вона причинялася до того, щоб самі заінтересовані нею держави могли самі собі допомагати. Президент сподівається, що й інші країни будуть співпрацювати з американцями в ділі допомоги недорозвиненим країнам. „Направду, казав Джансон, ми не можемо менше видати на допомогу закордонові, бо СССР і червоний Китай потроїли свої обіцянки допомоги в останньому році. Вони тепер роблять більше, ніж колинебудь, бо вони конкурують із собою і тому збільшують свої змагання, щоб мати вплив на події в державах, що розвиваються". На військову допомогу призначив Президент — $1 170 000 000, на $115 000-000 більше, як в цьому фінансовому році, бо треба в протикомуністичних країнах утримати збройні сили, які становлять понад 3 500 000 вояків. На економічно - технічну допомогу в бюджеті призначено $2 210 000 000. Президент пише в своєму зверненні про прикмети своєї програми таке: 1) Вона є призначена тільки на найважливіші потреби і є дуже згущена. 2) Вона має на цілі те, щоб країни могли собі самі допомогти, і щоб якнайскорше могли обходитися без чужої допомоги. 3) В допомозі підкреслюється ролю приватної ініціятиви в розвитку економіки. 4) Передбачене дальше поліпшення в адміністрації фондами допомоги закордонові. На невійськову допомогу призначено — $2 210 000 000; з цього $580-000 000 мали б іти на допомогу державам Латинської Америки, які творять так званий Союз для Поступу. Ця сума є на $70 000 000 більша від цьогорічної. На економічну допомогу тим країнам, які мусять втримувати більші збройні сили, призначено $369 000-000. З цієї суми найбільше призначено для В'єтнаму, Ляосу і Кореї. На технічну допомогу запропоновано $210 000-000; на вкладки до міжнародніх організацій — $155 000-000. На окремий Фонд Президента — $50 000 000. Президент підкреслив у своєму зверненні, що 80% американської допомоги відбуваються у формі товарів та різної виконаної праці, а не за допомогою долярів. Видавання долярів на допомогу закордонові значно зменшилось. І так в 1960 році на допомогу закордонові видано готівкою понад один більйон долярів, а цього фінансового року і найближчого на цю ціль треба буде видаткувати менше як $500-000 000. Президент закінчив своє звернення такими словами: „Ми взяли на себе зобов'язання використати нашу економічну й військову потугу в обороні тих, які бажають бути вільними, і для підтримки тих, які хотіли б приєднатися до наших змагань для стійкого і квітучого світу. Я оцим закликаю Конґрес приєднатися до мене в цьому приреченні і подбати про засоби для здійснювання цієї праці".

ГУБЕРНАТОРИ НЮ ДЖЕРЗІ Й МІННЕСОТИ ПРОГОЛОСИЛИ „ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ"

Губернатори стейтів Ню Джерзі і Міннесоти підписали, в приявності українських делеґацій, урядові проклямації, проголошуючи день 22-го січня ц. р. „Днем Української Незалежности" для відзначення 47-их роковин проголошення державної незалежности й суверенности Української Народної Республіки 22-го січня 1918-го року в Києві. Губернатор Ню Джерзі Ричард Гюз підписав відповідну проклямацію в стейтовому капітолі в Трентоні в четвер, 14-го січня ц. р. в приявності української делеґації, в склад якої входили: суддя Марсел Ваґнер, головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір, голова Українського Народного Дому з Джерзі Ситі Іван Бервецький, податковий таксатор з Байону Мирон Солонинка, скарбник міста Перт Амбою Петро Гадек, д-р Богдан Підлуський з Нюарку, п. Михайло Фединишин, всч. о. Йосиф Атаманюк і д-р Т. Сендзік з Трентону та ред. Зенон Снилик.

Губернатор стейту Міннесота Карл Ролваґ та посадник міста Міннеаполісу Артур Нафталін підписали подібні проклямації та проголосили день 22-го січня „Днем Української Незалежности" в стейті і місті в середу, 13-го січня. Церемонія підпису проклямацій відбулася в приявності української делеґації, яку очолював голова міннесотського Відділу Українського Конґресового Комітету д-р М. Данилюк.

Корпус Миру готовий працювати і на Сході Европи

Вашинґтон. — Як повідомив "New York Herald Tribune" з 15-го січня, в добре поінформованих колах говорять, що члени американського Корпусу Миру готові піти працювати і в країнах за Залізною заслоною, якщо котрась із тих країн звернеться з таким проханням. Це питання обдумують керівні чинники в уряді Линдона Б. Джансона. Один з високих урядовців Корпусу Миру, заснованого ще за президента Джана Ф. Кеннеді, заявив тепер у Вашинґтоні, що збоку деяких держав за Залізною заслоною є певне зацікавлення працею Корпусу Миру, але він не назвав тих держав. Хід думок американської дипломатії такий: якщо допомагати країнам Східньої Европи, то вони будуть наближатися до країн Західньої Европи, а це в свою чергу змусить і Совєтський Союз повертатись більше лицем до Заходу, що викличе ще більші розбіжності між СССР і червоним Китаєм. Але Корпус Миру не був задуманий, як якийсь чинник у політичній грі, і уряд Джансона бажає й надалі не включати його в жадні політичні пляни.

ТОМСОН ПРО НОВИХ ДИКТАТОРІВ У МОСКВІ

Колишній американський амбасадор до Москви, який тепер працює як спеціяліст від совєтських справ в Державному Департаменті Лувелин Е. Томпсон зізнавав в Сенатській Комісії Закордонних Справ і сказав, що зміна на становищі совєтських докторів, на його думку, означає те, що Москва змінила свою політику у відношенні до ЗДА. Як відомо, на місце Хрущова прийшли Косиґін і Брежнєв. Томпсон не хотів ширше вияснити свій погляд.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ ШЛЯХИ ПОСТАЧАННЯ КОМУНІСТІВ В ЛЯОСІ

Вієнціян. — Комуно - китайське радіо принесло широку вістку, що 24 американських бомбовиків бомбардували 13 ц. м. впродовж 20 годин місто Бан Бан в Ляосі. Американські офіційні чинники не спростовують ані не потверджують тієї вістки, зате західні кореспонденти й дипломатичні обсерватори в Ляосі і Південному В'єтнамі твердять, що комуно - китайська відомість частинно правильна, з тим, що річ ішла не про бомбардування відкритого міста, а про знищення одного з головних шляхів постачання між Північним В'єтнамом і так званою Долиною Жарр, яка є в руках ляоського комуністичного війська руху Патет Ляо. Це частина так званого шляху Го Чі Мінга — північно -китайського ватажка — яким північно - в'єтнамські комуністи перекидають своїм однопартійним бандам в Ляосі і Південному В'єтнамі зброю і всякий виряд, що їх дістають від Москви і Пейпінґу. Американські чинники признали, що знищено летунським бомбардуванням головний міст на тому шляху, внеможливлюючи на довший час користування тим постачальним комуністичним шляхом. Зокрема, американські військові чинники вважають за великий успіх, що врятовано обох пільотів двох літаків типу Ф-100 і Ф-105, які брали участь у тій воєнній акції та які були поцілені комуністичним протилетунським вогнем. Комуно-китайське радіо принесло вістку про те, що комуністи збили дві американські машини. Американські чинники зберігають тайну довкола дій американського летунства поза тереном Південного В'єтнаму. Ляоський прем'єр Суванна Фума дав тиху згоду на бомбардування комуністичних шляхів постачання, що ведуть почерез територію Ляосу. Одверте визнання, що ведеться таке бомбардування дало б зброю в руки комуністичної пропаґанди, що Америка і ляоські невтралісти зламали Женевський договір з 1962 року, який ґарантував невтральність, суверенність і неподільність Ляосу з забороною ввозу туди зброї та діяльности чужого війська. Однак комуністи негайно зламали той договір, зберігши свою „приватну" армію руху Патет Ляо та відновивши громадянську війну. Бомбардування комуністичних шляхів постачання в Ляосі має переконати Північний В'єтнам, що ЗДА рішені продовжувати оборону Ляосу і Південного В'єтнаму проти комуністичної аґресії, яка може коштувати Північному В'єтнамові надто дорого.

Промисл в СССР зриває з державним плянуванням — орієнтується на покупців

Москва. — В Совєтському Союзі проголошено, що коло 400 фабрик, в тому числі всі текстильні фабрики та варстати готових одягів і черевиків в Москві, Ленінграді, в українських містах Києві, Харкові, Одесі і Львові, у трьох прибалтійських країнах, в Молдавії, Казахстані, на Кавказі і в центральній Азії, — переставляють свою продукцію відповідно до запотребування користувачів, а не до державного плянування згори. Ця нова система почнеться від 1 квітня ц. р. Совєтський прем'єр Алексєй Косиґін заявив недавно у своїй промові на Верховному Совєті, що хоч спершу ця реформа стосуватиметься ужиткового промислу, проте на ту саму систему перейде з часом також важкий промисл. Цю реформу пропаґував віддавна професор економії в Харківському університеті Євсєй Ліберман і тому цю систему названо його іменем. Ортодоксійні комуністи слушно таврували „ліберманізм", як відхилення від доґми централізованої і керованої згори промислової продукції, але „ліберманізм" зискував собі щораз більше прихильників з уваги на хронічну кризу совєтського виробництва: погана якість товару, надмір одних товарів поруч із повною відсутністю інших, мала різнородність в якостях і вигляді, препогана доставка товарів із центру до місцевих розподілень, а відтіль до крамниць — всі ці болячки доказували банкрутство комуністичної системи керованого згори державного монопольного промислу. „Ліберманізм", що його тепер вводить офіційно совєтський уряд, стверджує назверх це банкрутство. Московська Рада державної економії зберігає ще централізований розподіл сирівців, але в цій ділянці теж певне прийде швидко реформа, залежно від вимог і потреб окремих фабрик. Узалежнення продукції від вимог крамниць, себто громадян - покупців, означає насправді зворот в сторону системи, існуючої у капіталістичних країнах: орієнтація не на плян, роблений державними бюрократами за столом, а на приватного покупця, сіру людину. Від цього принципу один крок далі веде до вільного суперництва — твердять західні коментатори.

ПРЕМ'ЄР ЯПОНІЇ В БІЛОМУ ДОМІ

Японський прем'єр Ейсаку Сато, закінчивши свої конференції з президентом Джансоном, державним секретарем Раском та іншими членами уряду у Вашинґтоні, відвідав в четвер 15 січня ц. р. також Ню Йорк, де його вітав посадник міста Ваґнер. Під час перебування Сато у Вашинґтоні президент Джансон влаштував на його пошану прийняття в Білому Домі. На фото (зліва): прем'єр Сато, пані Джансон, президент Линдон Б. Джансон, державний секретар Дін Раск й обраний віце-президент Гюберт Гомфрі.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

ПАПА ПАВЛО VI ДЯКУЄ МИТРОПОЛИТОВІ АМВРОЗІЄВІ ЗА „ПЕТРІВ ГРІШ"

Українські католицькі часописи у Філядельфії, щоденника „Америка" і тижневик „Шлях" надрукували текст листа кардинала Чіконьяні до митрополита Кир Амврозія Сенишина, в якому в імені Святішого Отця повідомляє, що одержав „Петрів Гріш, який пожертвували українці філядельфійської Архиєпархії" та висловлює „глибоку вдячність за цей льояльний відгук вірних" на річний заклик до пожертв на потреби Апостольської Столиці. В листі далі сказано, що „Вселенський Архиєрей постійно турбується не тільки справами адміністраційних видатків Апостольської Столиці, але й багатьма проханнями до Нього про допомогу з усіх частин світу". Лист кінчає повідомленням, що „в доказ Його вдячности і як запоруку небесних ласк і благословенств, Святіший Отець сердечно уділяє Вашій Ексцеленції, улюбленому духовенству, монашеству і вірним Вашої Архиєпархії, Його батьківське Апостольське Благословення".

В НЮ ЙОРКУ ВІДБУВАЄТЬСЯ КОНВЕНЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ПРИЯТЕЛІВ АБН

Ню Йорк. — В суботу 16-го січня ц.р. о год. 1:30 по пол. тут починається річна конвенція Американських Приятелів Антибольшевицького Бльоку Народів, Інк. У програмі конвенції, що її відкриє президент АП АБН Габор де Бешеній, передбачені звідомлення голови Гната Білинського і генерального секретаря Чарлза Андреанського. Буде також доповідь голови АБН Ярослава Стецька, який повернувся недавно з подорожі до Тайвану, де брав участь в конференції Антикомуністичної Ліґи Азійських Народів у Тайвані. Він говоритиме про „Позитивні сили у вільному світі в боротьбі проти совєтського імперіялізму". Крім того виступатимуть з короткими доповідями керівник Українського Відділу АП АБН д-р Нестор Процик, голова Болгарського Відділу Іван Дочев та Угорського Відділу Чарлз Андреанський. Під час конвенції будуть схвалені резолюції і її учасники вишлють меморандум Президентові ЗДА.

ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНОСТИ ЗАКАРПАТТЯ

Мюнхен, Західня Німеччина. — Заснований в жовтні 1963 року під проводом ген. М. Капустянського Ювілейний Комітет для відзначення 25-ліття Акту Державної Самостійности Карпатської України закінчив з днем 31 грудня 1964 року свою діяльність. Ліквідаційне засідання Комітету, на якому були складені звідомлення із його дій та імпрез, відбулося 20 листопада м. р. у Мюнхені. Охоплював Комітет своєю діяльністю не тільки Західню Німеччину, але також інші країни Европи. Після ліквідаційного засідання відбулася в Домі Української Науки доповідь д-ра Івана Жеґуца на тему „Етапи національного розвитку українського Закарпаття в роках 1848 - 1914". Науково добре опрацьовану доповідь нашого молодого закарпатського науковця численні присутні вислухали з великим зацікавленням, довідуючись від нього про історичні факти, що до цього часу лише в малій мірі були відомі.

ДОПОВІДЬ С. ГОРДИНСЬКОГО ПРО СТАРІ УКРАЇНСЬКІ ІКОНИ

Фільдельфія. — В суботу 16 січня ц. р. о 7-ій год. вечора в Домі Мистецької Студії при 2322 Поплер ст. у Філядельфії відомий український письменник, маляр і мистецтвознавець Святослав Гординський виголосить доповідь про „Старі українські ікони". Доповідь буде ілюстрована діяпозитивами із давніх українських ікон, що їх повіднаходив доповідач під час своїх подорожей по різних країнах Европи, зокрема в Італії та Греції.

ДРУЖИНА Д-РА М. КОНОВАЛЬЦЯ ПОМЕРЛА У МЮНХЕНІ

У Мюнхені, Західня Німеччина, померла дня 26 грудня 1964 р. Володимира з Парів Коновалець, дружина відомого публіциста й громадського діяча, редактора католицького тижневика „Християнський Голос", д-ра Мирона Коновальця. Похоронено Покійну дня 31-го грудня 1964 р. на міському цвинтарі в Мюнхені.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ПОЕТА ВОЛОДИМИРА СОСЮРУ ПОХОВАНО В КИЄВІ

Як повідомила „Радянська Культура" з 10 січня, поета-лірика Володимира Сосюру, який раптово помер 8 січня ц. р. на 67-му році життя, поховано на Байковому кладовищі 11-го січня. Перед похороном труну з тілом встановлено в залі Клюбу Правління Міністрів УССР. На могилі В. Сосюри державним коштом буде споруджений пам'ятник, а на вул. Коцюбинського ч. 2, де він жив — встановлять меморіяльну таблицю.

АНТИАМЕРИКАНСЬКИЙ ФІЛЬМ КИЇВСЬКОЇ КІНО СТУДІЇ

Київська студія хронікально - документальних фільмів випустила на екрани фільм „Вирок виносить історія" режисера М. Вінявського. Цей фільм „не лише показує потворне обличчя капіталізму, але й викриває його звірячу суть, таврує і засуджує". У фільмі навіть смолоскип у руці статуї — символу свободи, біля Ню Йорку — „скоріше схожий на поліційну дубинку". У фільмі змонтовано різні кінохронікальні матеріяли з ЗДА, Африки, країн Західньої Европи, з Азії. Автор дикторського тексту, В. Кузнєцов, закликає глядачів іти „під червоні прапори боротьби з імперіялізмом", — як пише рецензент фільму в „Радянській Культурі" з 10 січня. У фільмі немає нічого українського.

ПЕРЕЙМЕНУВАЛИ АНТИРЕЛІГІЙНИЙ ЖУРНАЛ

Київська „Радянська Культура" ще 27 листопада м. р. повідомляла, що з початком 1965 року товариство „Знання" в УССР видаватиме антирелігійний журнал під назвою „Людина і Світ", який до цього часу називався „Войовничий Атеїст". Таким чином, під злагідненою й зацікавлюючою назвою далі діятиме войовничий атеїзм — основа основ комунізму.

ВИНАХІД КИЇВСЬКИХ СТУДЕНТІВ

Студенти п'ятого курсу Київського Іститупу Цивільної Авіяції А. Козаков і Ю. Амасович сконструювали літальний апарат „Йонокрафт", який підіймається в повітря від тиску додатніх і від'ємних йонів. „Йонокрафт" потребує постійного електроструму високої напруги. Малий модель „Йонокрафту" студенти вже виготовили. На великому моделі буде встановлений електродвигун „Ромашка", який автоматично переробляє атомову енергію на електричну. (За „Рабочою Газетой" з 10 січня).

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Зміна іміґраційного закону

Звернення президента Джансона з 12-го ц. м. в справі ревізії іміґраційного законодавства й зголошений ним одночасно відповідний законопроєкт — це останні акти в довгій історії цієї проблеми. Відомо, що від часу плимутських паломників з 1620-го року впродовж круглo 250 років не було найменших обмежень для в'їзду до Північної Америки. Щойно в 1864 році створено уряд комишинера іміґрації і щойно 3-го серпня 1882 року прийнято перший закон, який виключав від іміґрації жебраків та злочинців. Після кількох дальших законодатних обмежень іміґраційного руху — 19 травня 1921 року прийнято закон, в основу якого покладено так званий квотовий принцип, що його тепер Президент пропонує скасувати. У міжчасі схвалювано різні закони, тривкого або тимчасового характеру — до цих останніх належить так званий ДіПі-Акт з 25-го червня 1948-го року, який уможливив приїзд маси наших еміґрантів з доби останньої війни, — квотова система у принципі зобов'язує до цього часу.

Очевидно, що останніх 44 роки зробили ту систему цілком анахронічною. Яскравою несправедливістю стало упривілеювання одних країн із шкодою для інших. Зміни політичних й економічних відносин у світі спричинили те, що іміґраційні квоти одних країн дуже обтяжені, і люди, народжені в тих країнах, мусять роками чекати на свою чергу, щоб дістатись до Америки, — інші квоти „порожні", бо немає кандидатів на виїзд. Президент у своєму зверненні звернув увагу на те, що з вини тієї квотової системи не можуть з'єднатися члени родини і не всилі прибути сюди талановиті й корисні для цієї країни люди, бо ця система базується не на кваліфікації іміґрантів, а тільки на їх територіяльно - державному походженні.

Дотеперішні проєкти скасувати квотову систему породжували в різних американських колах — отже й у Конґресі — острах, що прийде такий масовий приплив іміґрантів, який погіршить відносини в ділянці праці, помешкань, гігієни і т. д. Новий законопроєкт не відкриває навстіж дверей до ЗДА, а тільки краще пристосовує іміґраційне законодавство до відносин у світі, потреб Америки та людяних мотивів. Коли теперішній квотовий закон допускає річно 158 361 особу, то за новим законопроєктом ця цифра збільшиться тільки на яких 7 000. Але буде скасований несправедливий принцип, за яким допускається до ЗДА не людину, а механічне число, що попало на „квоту".

Балянс двадцятиліття

Уже 20 років минуло з того часу, як на просторах Европи закінчилась друга світова війна і здавалось тоді, що вже все справді „закінчено": майже половина Европи опинилася під контролею комуністичної Росії. До загарбаних раніше України, Білоруси та інших країн — долучилися „визволені" Західня Україна, балтійські країни, а в ході війни Польща, Румунія, Чехо - Словаччина, Югославія, Альбанія, Угорщина, Болгарія, частина Німеччини.

Минуло 20 років національного, економічного й соціяльного гноблення приєднаних до „соціялістичного бльоку" ще вчора незалежних держав. А який вислід? У „Ню Йорк Таймсі" з 14-го січня, якраз на новоріччя за старим стилем, Макс Франкел писав: „Від Балтику до Балкан, від берлінського муру до українських рівнин — економічна нужда, труднощі й відсталість захитали комуністичною теорією" . . .

Очевидно, не тільки економічна нужда. У кожній окупованій країні Кремль натрапив спочатку на збройний спротив, а потім на пасивний чи активний національний спротив, включно з повстаннями в Польщі, Східній Німеччині й Угорщині; на спротив релігійний і культурний, в тому числі й мовний: російську мову що далі, то менше вивчають у сателітних країнах, а в Румунії її офіційно замінили французькою та німецькою мовами. Тітовська Югославія пішла „своїм шляхом", відкинувши, як згодом і Польща, колгоспну систему. Альбанські правителі, прагнучи вирватися з-під опіки Москви, кинулися в обійми червонокитайського давуна. Румунські урядовці частіше їздять до Парижу, ніж до Москви. Із Східньої Німеччини й далі втікає населення на захід. Польські сатирики відверто висміюють московсько - комуністичні „порядки" та „гаразди". В Україні, крім бунту молодих поетів, відбувалися страйки портовиків в Одесі, а в Києві міліція розганяла самовільно влаштоване студентами в парку свято Лесі Українки. В ділянці економіки СССР сам дійшов до того, що без допомоги „капіталістичного Заходу" вже не міг би довше балансувати.

Двадцять років тому совєтська Росія перемогла. Але поневолені нації що далі, то твердіше протиставляться „визволителям", знищуючи міт про монолітність, утримувану на кінцях московських баґнетів.

НА ТЕМИ ДНЯ

Нарід чи режим?

У польській еміґраційній пресі ведеться дискусія на тему вартости і доцільности економічної допомоги Америки — Польщі. Відомо, що велика більшість польських еміґрантів, включно з офіційним представництвом американських поляків „Польонія", стали на становищі, що треба, щоб Захід економічно допомагав Польщі, без уваги на її комуністичний режим, бо це — мовляв — допомога польському народові, який є безпосередньою жертвою того режиму. В американській програмі допомоги закордонові Польща займає упривілейоване місце. Тільки Югославію поставлено на одну дошку з Польщею, прийнявши за офіційну тезу американської закордонної політики, що нібито Польща і Югославія найбільше незалежні від Москви, і тому треба їм допомогти ту незалежність поглиблювати.

Аж ось польські часописи в Англії і Америці вдарили у дзвін тривоги: не тільки загрожена дальша економічна допомога Польщі, але — що гірше — арґументи противників тієї допомоги заслуговують на пильну увагу. Бо коли в 1957 чи навіть ще у 1961-му році можна було говорити про лібералізацію відносин у Польщі, то годі про це говорити нині, в році 1965-му. Навпаки: тепер на Мадярщині і в Румунії, ба навіть у Чехо-Словаччині офіційний курс та гін унезалежнитись від диктату Москви куди виразніший, як у Польщі.

Александер Бреґман у статті, надрукованій в „Дзєннíку Польскім" в Лондоні та передрукованій в нюйоркському „Новому Святі" з 13-го ц. м., твердить одверто, що півбільйона американських долярів, зужитих на допомогу Польщі, пішли намарне: вони допомогли не польському народові, а комуністичному режимові Владислава Ґомулки, який, скріпившися, завернув з первісного лібералізаційного курсу назад на шлях реакційної комуністичної диктатури із прикорочуванням вольностей.

Проблема, яка турбує польських патріотів поза Польщею, існує в усіх еміґраційних групах. Вона гостро зарисувалась зокрема в американсько - українській громаді на тлі так званих культурних контактів. Ціль української еміґрації — допомагати народові на рідних землях. Але як це осягнути? Безсумнівно — треба зберігати з ним, з рідним краєм, духовий зв'язок. Але якими засобами? Чи люди, які приїздять сюди в організованих групах у виконуванні офіційної американсько - совєтської програми культурного обміну, є „земляками" чи представниками окупаційного режиму? Чи українські політичні еміґранти, які, керуючись виключно своїми шляхетними почуваннями любови до України й українців, вітають, приймають та частують он хоч би пані Колесову, роблять цим добро, чи моральну кривду українському народові?. Чи вона репрезентує нарід, чи — режим?

Треба бути дуже обережним з деклямаціями про нарід, коли насправді йдеться про ворожий народові режим.

НІМЕЧЧИНА ПІД ЗНАКОМ ЗАМИРЕННЯ

Мюнхен. — Слово „замирення" не звучить приємно для слуху тих людей, що пережили нещасливі спроби західніх великодержав дійти до згоди з диктаторами — Гітлером й Муссоліні в 1938-му році.

В жовтні 1938-го року на конференції в Мюнхені прем'єри Франції та Великобританії — Чемберлен і Даладьє — фактично капітулювали перед вимогами Гітлера. Пожертвувавши німецькому диктаторові Чехо - Словаччину, провідники Англії та Франції сподівалися врятувати мир в Европі. Алі ці поступки Гітлер прийняв як знак слабости й страху західніх сусідів і незабаром заплянував похід на схід, щоб здобути для Німеччини „життьовий простір". Таким чином, не поставивши своєчасно перешкод для вимог Гітлера, західні великодержави заохотили його до дальших аґресій.

Тепер західній світ переживає нову хвилю „замирення" з диктаторськими режимами. Це не значить, що треба сподіватися аґресії Москви, супроти якої західній свід не має сили і не хоче оборонятися. Перед у комуністичних аґресіях тепер веде Китай.

Москва кривим оком поглядає на аґресії китайських сателітів в Азії та на діяльність китайських комуністів в різних африканських країнах: Кремль розуміє, що „революційні перемоги" комуністів у різних країнах були б на користь китайської імперії, а для Москви були б вони поразкою. Недарма володарі Кремлю в недавній аґресії Китаю проти Індії стали на боці „капіталістичної" Індії і засудили загарбницьку політику китайських комуністів.

В цих обставинах Лондон і Вашинґтон роблять вибір між „більшим" і „меншим" лихом. Комуністичний Китай, жадібний слави і голодний, хоче поширити свої впливи в світі. Володарі Кремлю хочуть забезпечити теперішній стан свого посідання в Европі й Азії.

Західні великодержави фактично „списали з рахунку" комуністичні країни - сателіти. Це зробив ще уряд Айзенгавера в жовтні - листопаді 1956-го року, — ствердивши ділом, що Вашинґтон не заінтересований у незалежності Угорщини. Тому Хрущов міг сміливо послати свої танкові дивізії проти революційної Угорщини. Таким чином, Вашинґтон ґарантував недоторканість совєтської імперії, розширеної Сталіним в добі другої світової війни.

Однак у цих обставинах перешкодою для замирення з Москвою лишається німецьке питання. Це — „невральґічна точка" в Европі. 17 000 000 німців Москва взяла під свою контролю, створивши так звану „Німецьку Демократичну Республіку" під диктатурою сталінського аґента — Ульбрихта.

Головна маса німецького народу у федеративній республіці, як і мешканці комуністичної „демократичної республіки", не можуть помиритися з цим подiлом своєї країни. Вони хочуть об'єднання.

Німецька Федеративна Республіка, як член НАТО, не раз одержувала запевнення від своїх союзників, що вони уважають за свою повинність сприяти вільному самовизначенню німців, силою включених до „Німецької Демократичної Республіки". Особливі надії покладали німці на ЗДА.

Теперішній уряд Ергарда вірив, що в справі об'єднання Німеччини почин зробить новий уряд президента Джансона. Така ініціятива — хочби на словах — була потрібна урядові Німецької Федеративної Республіки саме тепер, в 1965-му році, коли мають відбутися вибори до парляменту. Ергард міг би виступати перед виборцями з доказами успіху своєї політики. В Бонні проєктували скликати конференцію чотирьох держав — ЗДА, Франції Великобританії і СССР — для вирішення німецького питання. Але в Москві поставилися до цього проєкту вороже: володарі Кремлю уважають, що є дві німецькі держави, і нема про що дискутувати на будь-яких конференціях.

На доверщення всього прийшли невеселі для німців вістки з Лондону й Вашинґтону. Державний секретар ЗДА натякнув, що об'єднання Німеччини було б улегшене заявою уряду федеративної республіки, що він готовий визнати кордон між Німеччиною й Польщею по лінії Одри-Ніси. Такої заяви не може дати ні один німецький уряд, ні одна партія, особливо з уваги на 10 000 000 німців, переселених на Захід після другої світової війни. Ці німці творять масу виборців, з якою кожна партія мусить числитися.

Недавно голова фракції Німецької Соціял - Демократичної Партії в боннському парляменті — Ерлер — заявив на пресовій конференції, що його партія, здобувши більшість у парляменті і створивши свій власний уряд, буде боротися „за кожний метр" німецької території на сході.

Шукаючи замирення з Москвою, західні великодержави, як видно з різних фактів, готові лишити справу об'єднання Німеччини в „мертвому стані". Холодне ставлення Вашинґтону до німецького питання примушує німецький уряд шукати тіснішої співпраці з Францією. Цю ситуацію хоче використати де Голль, запросивши прем'єра Німеччини до Парижу на переговори 19-го січня.

Ергард готує проєкт політичного об'єднання шістьох держав Західньої Европи в надії, що це допоможе в свій час вирішити справу розділеної Німеччини. **П. А.**

ДОЩ

Говорить Бог дощами до землі,
Дари відважує громами
І засів сипле в пущі і ріллі
Зеленим шовком і квітками.

Як наша яблуня знов навесні
Вінчалася в рожевім храмі —
Її убрання — цвіт її рясний
Були Господніми словами.

Ніби в Едемі чувся голос нам
В її красі, в пашнім диханні —
Завіт Господній людям і
квіткам:
„Живіть, цвітіть в коханні!"

Говорить Бог з небес в
словах-дощах,
Дари відважує громами,
І п'є земля з Господніх чаш
Причастя спраглими устами.

М. І. МАНДРИКА
18. VI. 64.

Новорічні заяви і дійсність

Рада Міністрів СССР ствердила 1-го січня 1965-го року, що „совєтські аґреґати, машини і варстати відповідають найкращим світовим стандартам" і що совєтські інженери, будівельники, робітники зобов'язуються добитися ще кращих успіхів.

За декілька днів перед цим ствердженням, 27 грудня минулого року, київська „Молодь України" опублікувала велику статтю - огляд під назвою „Ґарантія — без ґарантії". Наводимо з неї декілька цитат:

„Цікаві почини, цінні ініціятиви у нас народжувалися й народжуються, але далі цього справи не йдуть. Їх забувають, захоплюються новим і знову забувають". Новорічний вислів „Известий" про те що „совєтське — значить бездоганне", знаходить таке спростування в київській газеті: „На деяких підприємствах Куйбишева 9 аґреґатів, виготовлених на „Большевику", не працюють через низьку якість . . . Подібна картина і на Одеському заводі: з 7 аґреґатів — жаден не працює. Аґреґати АНБ-160 на заводах Донеччини також мають безліч недоліків. Потужність двигунів недостатня, конструкція головок незручна, шестерні в репродукторах швидко ламаються" . . .

Проґрес пішов так далеко, що „вальці і конструкції 1937 р. працюють досі, а виготовлені в 1959 р. вже потребують капітального ремонту". Або: „Гумозмішувачі випуску 1938 р. якістю виготовлення значно кращі тих, що випускаються тепер" . . .

Така різниця між бундючними новорічними заявами і щоденною дійсністю. **(в. г.)**

ПОСИЛЮЄТЬСЯ ПОДВІЙНА ГРА З УКРАЇНСЬКИМИ ВИДАННЯМИ В УССР

Київ. — „У 73 країни світу розходяться книжки, видані на Україні. Тільки за 10 місяців цього року за кордон відіслано понад 1 мільйон примірників книжок, загальною вартістю 812 000 рублів", — повідомила московська „Правда" з 17-го грудня обіцяючи, що — „до кінця 1964 р. їх кількість досягне півтора мільйона примірників". Найбільше в 1964 р. відіслано українських книжок у Польщу, Чехо - Словаччину, Канаду, ЗДА, Францію, Австралію. "У багатьох країнах замовлено Українську Радянську Енциклопедію. У Києві з усіх кінців світу надходять нові й нові замовлення", — тріюмфуючи, повідомляє орган ЦК КПСС, бо йдеться, в першу чергу, про пропаґандивну комуністичну літературу.

У виданнях, що їх висилають з УССР на Захід, навіть у творах клясиків української літератури, в примітках провадиться суто комуністичний підхід до твору та викривлюється біографії Шевченка, Франка, Мирного, Л. Українки й інших. Одночасно — українські підсовєтські газети не раз уже друкували замітки під заголовком: „Де придбати книжку?".

З української преси

СВЯТА Й УКРАЇНСЬКІ ТРАДИЦІЇ

В журналі „Промінь", що його видає Союз Українок Канади у Вінніпеґу, в числі за січень 1965 року надрукована стаття Тоні Горохович п. н. „Асиміляція в побуті". Присвячуючи багато уваги питанням українського побуту на еміґрації, авторка заторкує також справу зберігання українських традицій та звичаїв і пише:

„В чому своєрідність українського побуту? . . . Найбільше її у наших обрядах і традиціях. Тому слід їх зберігати в чистоті, такими, якими їх дістали від предків. Бо роблення, наприклад, з Різдва „Крісмеса" з традиційним англійським індиком чи якоюсь голяндською гускою, обмежувати святкування його тільки до взаємного обдаровування себе, до обвішування кімнат святочними картками, декоруванням вікон і дверей за чужим звичаєм, не додасть до наших традицій нічого позитивного. Американський вінок у вікна, дзвоники на дверях, олені у вікнах — все це гарне там, де воно відбиває якийсь кольорит і спосіб життя американців у давнині, але воно ніяк не примінено до нашого стилю у різдвяному святкуванні. Воно не в'яжеться ні з глибоко символічними, від віків хліборобськими світосприйманнями і переживаннями наших предків, з їх символами у формі дідуха, сіна, куті, узвару чи якогось іншого колача. Ми згадували вже, що є особливе для нашої культури, це нахил до краси, некористолюбність у відношенні до природи, а це наближає до Бога Творця її, з цього випливає ідеалізм українців. Тому то наші поети пишуть про місяць круглий, що його лемки несуть в дарі Новонародженому, тому Свят-Вечір, Великдень, Зелені і всі інші релігійні свята — це справжні містерійні обряди пов'язані тісно із церквою, з постом, з молитвою. Різдво повинні ми святкувати за своїми звичаями, в не подвійними формами — одна — це веселі „передкрісмесові" забави з дарунками, а друга з українським Свят-Вечором або й без нього, а тільки святочним обідом з індиком".

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

У вістці про виставу оперети Катерини Перелісної „Чарівний Перстень" в лютому ц. р. силами учнів УМІ в Ню Йорку („Свобода" з 9-го січня ц. р.) подано, що „у первій короткій редакції оперета „Чарівний Перстень" була написана для Музичного Дитячого Садка три роки тому". Це стосується, правдоподібно, музики до „Ч. П.", бо текст-лібретто надруковано у „Веселці" ч. 6. за червень 1960 р. з ілюстраціями Едварда Козака.

Володимир Барагура
Редактор „Веселки"

ПРО НАФТУ В НЮ ДЖЕРЗІ

У Вашому щоденнику з 6-го січня повідомлено про пошуки природного газу в південній частині стейту Ню Джерзі. Працюючи як геолог для фірми Гентлі й Гентлі, я з приємністю прочитав рідною мовою про цей наш проєкт. Дотепер в Ню Джерзі наша компанія провертіла дві діри — одну на 6 400 стіп у Кейп Мей повіті, а другу — на 3 700 стіп коло Вайнленду в Камберленд повіті. За кілька місяців ми будемо продовжувати проєкт коло Вайнленду.

Якщо Ви маєте якісь питання щодо нашого проєкту, прошу написати і я з радістю подам Вам всі інформації.

Ігор Гаврилюк
5227 5th Ave., Apt. 12
Pittsburgh, Pa. 15232

З НАШИХ БУДНІВ

ЗГАДАЙМО РІДНУ ПОЛІЦІЮ

В такі святкові дні, як нині, з хвилюючими почуваннями і з трепотом сердечним згадується Рідний Край, рідні табори... Тоді просто самі тиснуться під перо такі настроєві есеї, як нашої Лесі Лисак у святочному числі „Свободи". Цікаво, що достойні автори пишуть при таких нагодах про всяку-всячину, а ніхто чомусь не здогадається спом'янути добрим словом нашу, українську поліцію, хоча б і таборову.

Адже вона теж зіграла визначну ролю в житті нашої спільноти, хай буде навіть і таборової. Бистрі були хлопці, кмітливі, відзначалися справжнім, як то кажуть, поліційним нюхом! Вони завжди добре знали, де і в котрому бльоці женуть самогонку або в якому темному підвалі ріжуть німецьку корову. Проте, звичайно, що знала наша поліція, не мусіла знати німецька чи американське МП. Бувало, коли раптово впадали до табору на ревізію чужі органи безпеки, — наші хлопці мовчали, ніби води в рота набрали, ніколи не зрадили спільної, української справи!

Розуміється, бували часом невдачі... От ще й досі для нас, бувших таборян, залишається загадкою, що сталося з святочним приділом шоколяди й цигарок, що пропав був одного року по дорозі з Райхенгалю на Штруб? Дорога нібито й недалека, транспорт конвоювало троє бравих поліцистів, а приділ — мов у воду канув, розплився в кірвані! Правда, зима того року була сувора і до баварських хат підходили вовки, то може це вони, капосні, зжерли нашу шоколяду! А хто попалив цигарки — це вже навік-віки залишиться н е р о з г а д а н о ю тайною.

Воно, правда, і тут, в Америці, часом трапляються нерозв'язані „кейси". Пригадуєте, як під кінець старого року у славному городі Петерсоні в Ню Джерзі якісь замасковані хулігани в білий день, в самому центрі міста, пограбували півмільйона долярів церковної колекти?.. І теж пропало, ні слиху, ні диху, хоч американська поліція з-біса кмітлива, не зрівняти від нашої, таборової.

Я ж кажу, були успіхи, були невдачі, попадало сяк і так, та вже коли наша поліція викотила коло станиці в навечер'я Нового Року сніговy бабу, то було дійсно на що подивитись, і всі діти в таборі мали з неї радість-втіху! Відверто сказавши, була це не проста баба, а справжня скульптура з льоду і снігу, восьме чудо світу! А коли став коло неї на варті старший булавний Геньо Колодій, з карабіном без замка на рамені, то була картина, хоч малюй, хоч фільмуй, хоч фотографуй!

Пригадую, як хвацько, з військовим дриґом, віддавав пан Геньо почесть цим скаліченим своїм карабіном, коли з табору вибігали на Штруб санкуватися пластунки, гімназистки, учениці торговельної школи! Ой, красні були дівчата! — рум'яні, життєрадісні, хоч і на таборовому вікті. Просто вірити не хочеться, що це вже нині пані докторові... пані інженерові... на такому, скажемо, новорічному балю „Думки" в готелі Гілтона виглядали, мов цариці, у вечорових сукнях, з тими фризурами під небіжку Клеопатру....

Гей-гей!.. „Летять літа стрілою" ... — як писав Богдан Лепкий. Тільки в тебе, старий парубче, час стоїть на місці, ніби той корабель, що застряг на мілині і вже не посувається ні вперед, ні назад. Дякую тобі, Часе, стій так далі, не втікай! Ще багато-багато таких споминів, як нинішній, чекає на свою чергу, щоб попасти під перо малого фейлетоніста.

І к е р .

Іван Смолій

ПОЗ'ЇЗДОВІ РЕФЛЕКСІЇ

(1)

З'їзд Об'єднання Українських Письменників в екзилі „Слово" в днях 26 та 27 грудня 1964 р. в Ню Йорку завершив ряд замітніших подій у минулому році. Якщо навіть суворо підходити до вибору, що варто внести в цю хроніку, з'їздові „Слово" доведеться дати видне місце.

Зродилося „Слово" десять років тому без метушні, без деклямацій і декларацій, які з правила супроводять появу на світ літературної організації. Серед збайдужілого або розсвареного еміґраційного суспільства росло воно без пристанєвища, займаючи частину житлової площі свого найпершого творця, проф. Гр. Костюка. Тихенько якось і непомітно стало гостем в розкішному будинку біля П'ятого Авеню і Центрального Парку, де міститься Український Інститут Америки, де український еміґрант, мільйонер Володимир Джус, своєю фундацією створив українській людині репрезентативне місце для її зустрічей із своїми та з чужинцями.

Ввійшовши з великоміського руху, з самої гущі чужинного світу в цю будівлю, що нагадує доми багатих італійських патриціїв, український письменник мимоволі випростовується. Йому дано стати на чомусь твердому, і, раз ставши, він розглянеться певніше, в почутті вдоволення, у відчутті сили спільноти, до якої належить, яка буває часом далека, несхопна, часом як відгомін власних побажань. А тут її відчуто реально. Є хтось, хто подбав, хто вивів нас на цей рівень. Є суспільство, яке будує, росте. І має осяги.

З появою кожного нового мандрівника нове відкриття. Радісне чоломкання при зустрічі, вітання. Час накладає на наші обличчя грим, знеподібнює нас, він невпинно метушиться біля нас, і, хоч щоранку вистоюємо перед дзеркалом, щоб не уподібнитися „бітнікам", поволеньки накладає грубші шари, сріблить чуби, вивітрює буйні колись поетичні чуприни.

Здасться, зайнятий час при цьому на всі руки і не впорається, щоб обслужити всіх своїх клієнтів, тож дехто висмикується з його рук. Уласа Самчука, сеньйора нашої еміґраційної літератури, важко йому застукати десь у куточку. Засядеться він у Торонті, а тим часом Улас у Гартфорді, Конектикат, розправляє про велику літературу. Поґнав за ним через кордон, а Улас уже в Вінніпеґу з авторським вечором гостює - нехай нам далі молодіє та творить.

І голову „Слова", що так жертвенно томився над двома збірниками, над своїми працями, також поминув. Бадьоро вітається Григорій Костюк з приїжджою братією, а в очах його молодечий блиск і просвітленість, яка не забувається довго.

Гості з Канади. Гості з далеких американських міст. Імена, десятки імен. Групками стоять у вестибюлі, по бічних залях, на ґалеріях горішнього поверху. Все тісніше. Але багато декого нема. З'їзд названо всееміґраційним. Це гіпербола поета - журналіста. З Південної Америки гостей нема. А де ж вся Европа з десятком визначних індивідуальностей, не кажучи вже про наших далеких, але як же активних антиподів в Австралії? І зблизька не всі вони тут. Одних не буде вже ніколи, і тільки світлини в посмертних виданнях нагадують їх неповторність. Дехто звик ходити самотою. Декому здасться, що, змішавшись з отією юрбою, втратив свою велич. Ще інші раді б прийти, та ніяк: обов'язки, перешкоди, обставини.

Дехто ж так близько, і аж дивно, чому їх нема тут. Як радісно було б, коли б вони були в цьому ґурті. Може тоді ще величнішим став би отой будинок з різьбами, з гравюрою, з ґалерією малярських творів. Може ота юрба, що розсипалася у випадковому реґіональному чи персональному пов'язанні, у дрібних і ще дрібніших побутових балачках, раптом, як різнокольорові скляні шматочки під чародійним струсом, уклалась би у новий узор, де видніє було б чіткі лінії, ґрадації кольорів і вартостей, де був би осередок, центр?

Думка випереджає думку. Чи побожні бажання єдности, отієї всеохоплюючої, виплеканої у нас в пієтизмі, чи це по суті не самообман? Як можна звести всіх і вся під один дах, якщо б той дах був навіть такий широкий і просторий, як саме „Слово"? А таким воно й є.

Засновники його не замовляли ніяких „блюпринтів" від літературних архітектів, не ухитрювалися, щоб серед вавилонських веж-хмарочосів збудувати й собі щось струнке, претенсійне, модерне. Отак взяли і прямо здвигнули риштовання, якось там пов'язали вгорі, чимсь покрили. А може це взагалі й не будівля, а розіп'ятий під гостинним американським небом намет для мандрівного народу. Заходьте, будьте гостями, місця повно.

Нехіть до гострих виступів, до дискусій відчутна на зустрічах „Слова" в минулому і сьогодні зокрема. Ще в перших роках були зудари, були дискусії за участю Л. Коваленко, Ю. Дивнича-Лавріненка, В. Чапленка, була критика. Сьогодні того мало. Можна спокуситися на відоме окреслення про товариство взаємної адорації. Коли ж з трудом знайти тут двох-трьох колеґ, які щиро вважали б одного не так за генія, як бодай за пристойного поета чи прозаїка.

А може саме й таким повинно бути „Слово", щоб у цих винняткових обставинах гуртувати людей без перегород, поділів, ґрадацій, ієрархій. Завважив І. Кошелівець у своїй книзі „Сучасна література в УРСР":

„У світі вільної літератури так само відбувається змагання між письменниками. Кожен з них може думати, що він хоче, про іншого, чи зневажати всіх підряд, вважаючи тільки себе самого генієм. Але це їх особиста справа, яка нікого не обходить, і може бути найбільше джерелом для пікантних анекдот. Для стороннього ж ока вони існують поруч, і не конче стоїть проблема, щоб когось ставити на перше чи друге місце, та й індивідуальність кожного, що виявляється в інших методах і стилях творчости, і право чи, власне, єдиний обов'язок письменника перед самим собою бути індивідуальним, робить простір ширшим і багатоплощинним, так що говорити про ієрархічне розташування письменників за значенням неможливо..."

СВОБОДА SVOBODA
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сити і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів УН Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE 5020 OLD YORK ROAD PHILADELPHIA, Pa. 19141

30-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ В СТЕМФОРДІ

(Одно із культурних надбань св. п. Митрополита Константина Богачевського)

Оцією скромною статтею хочемо відмітити 30-ліття існування Українського Музею в Стемфорді, а рівночасно вшанувати пам'ять його засновника Св. Пам. Кир Константина Богачевського в 4-ту річницю Його смерти.

Свята Софія (Різьба сл.п. С. Литвиненка) Один з експонатів Музею в Стемфорді.

Український Музей, Бібліотека і Архів в Стемфорді — це інституції, які своє існування завдячують Тому неструдженому Владиці, що з такою заподвдливістю і величезною статтею дати початок по змозі всім культурним ділянкам українського життя на цьому терені.

Переглядаючи різні публікації про Український Культурний Осередок в Стемфорді, а між ними покійних вже о. Мирона Залітача, д-ра Лонгина Цегельського чи із живих о. Петра Олексева можемо зорієнтуватись, що було провідною думкою і як дійшло до творення тих інституцій, які здобули собі загальне признання, і право громадянства серед нашої спільноти на терені ЗДА, як також знайшли належний відгомін і оцінку у свій час на терені Галичини, де живо реєстровано всі українські здобутки у ЗДА.

Провідною думкою Покійного Владики була передовсім журба за збереження нашої спільноти на цьому терені, як окремої свідомої української спільноти. О. Петро Олексів так формулює цю журбу Покійного Митрополита: „Що станеться з українцями в Америці, як вимруть наші старі іміґранти - послідні могікани — а нового припливу зі Старого Краю не буде? Як вдержати молоде покоління, уроджене тут вже в Америці, при нашій Церкві і народності? Хто його буде провадити? Де є свідома американськоукраїнська інтеліґенція?" Ось такі думки — пише о. Петро Олексів — мучили нашого Владику довгий час, у вільних від безнастанних поїздок на місії чи візитації по Дієцезії, годинах. Наш Єпископ, Князь Церкви і вірний Син українського Народу, не раз і не два застановлявся над тою тяжкою проблемою".

Висідом тих глибоких роздумувань і журб Покійного Митрополита Кир Константина було створення цілого ряду інституцій, як Гайскулу, Коледжу, Архіву й Бібліотеки та Українського Музею.

Підставовою справою уважав Покійний Владика створення сітки цілоденних парафіяльних шкіл, як засіб до збереження молодого покоління при своїй Церкві і народності.

Тоді, як всі ступні шкільництва мали виробити і виховати свідоме покоління американських українців, то такі інституції як Український Архів і Музей, мали скріпити прив'язання до своєї традиції, до культури свого народу та виробити свого роду почуття гордости, що ми є спадкоємцями тисячолітньої високої культури. До того збірка важливих праць чи документів із ділянки українознавства чи історії Церкви мали уможливити своєму чи чужому дослідникові ці речі основніше пізнати і тим способом поширити круг знання про наш нарід і нашу Церкву.

Про ці завдання крім інших авторів написав у Збірнику виданим о. М. Залітачем, відомим наш вчений — вже нині Покійний — д-р Євген Юліян Пеленський: дві статті, а саме: „Організація Українського Музею в Америці" та „Біолютечна справа" з підзаголовком — „Українська наукова бібліотека в Америці".

Обидві статті прекрасно формулюють завдання цих обох інституцій на цьому терені. Таким Музей — пише д-р Е. Ю. Пеленський — „має представити по змозі як найповніше життя-буття українського народу в Америці, його побут і культурні досягнення, його розвиток і співпрацю зі Старим Краєм. З другого боку Музей мусить нести тягар репрезентації всеукраїнської національної культури й українського національного життя поміж чужинцями перед своїми і чужими". По лінії цих вказівок д-ра Е. Ю. П., який був тоді (1937 році) співробітником Національного Музею у Львові, були збирані перші експонати для Українського Музею в Стемфорді. Через неможливість добути деяких оригінальні пам'ятки давніх часів управа Музею подбала про моделі таких цінностей, як: Св. Софія в Києві, Золоті Ворота, Саркофаг Ярослава Мудрого та інші.

Ці пам'ятки архітектури були змодельовані нашим славним скульптором Сергієм Литвиненком ще 1936 році і вони зберігаються в Українському Музеї.

Д-р Е. Ю. Пеленський слушно стверджує, що в 1937 році, що реалізація такого культурного діла як створення Музею для економічної еміграції приходить куди трудніше, як політичної. „Гроші — пише Е. Ю. Пеленський — хочби найбільші, це не кров, і не ідеал, тому на постання українського музею в Америці довелося довго ждати. Сьогодні він постав завдяки щедрій руці і гарячому замилуванню до цінних пам'яток національного минулого, колишнього співробітника Національного Музею у Львові, Преосвященного Єпископа американських українців, Кир Константина Богачевського".

І дійсно тільки замилування до пам'яток минулого і розуміння ваги того рода культурної інституції могло зродити ідею заложення Українського Музею у Владики, що стільки тягарів ніс на своїх плечах та в додатку незасклужених хрестів у своїй ідейній праці.

Український Музей у відносно короткому часі придбав подивугідне число експонатів, як також зростала скоро Бібліотека і Архів. В цьому заслуга Покійного Владики Кир Константина, що як виказує листування Музею, не занедбав ні одної оказії в часі своїх поїздок, щоб не придбати якийсь експонат для Музею чи книжку для Бібліотеки.

Для тієї цілі Покійний Митрополит не жалував ні труду ні гроша.

Керівництво Музею і Бібліотеки доручив Покійний Владика особі щасливо підібраній, а саме о. Совітникові Л. Чапельському. Отець Лев Чапельський великий ентузіяст цього діла, людина великої культури, він став душею Музею та Архіву і Бібліотеки.

Моттом його праці для цієї дорогої йому справи були слова написані ним самим „Зберігаймо дорогі пам'ятки нашої славної бувальщини".

Його поїздка до Галичини, переписка зі всіма українськими культурними центрами Европи чи поодинокими діячами, дали в результаті гарні овочі.

Автор брошурки „Як твориться Український Культурний Центр у Стемфорді" із захопленням пише: „О. Чапельський зложив у своїх шафах, полицях та вітринах (скляних шафах), цебто не в шафах а в тім, що в них і на них міститься". І далі передає свої враження із Музею: „А кругом Вас Україна — мапи великі й малі, старі й нові, килими, тисячі їх, вишивки, килими, жупани, сукмани, свити, юпки, плахти, топірці, дзьобеньки, сердаки, тощо...

Забуваєте, що Ви в Америці. Ви наче там... за широким океаном, десь на Поділлі, на Покутті, або десь під Полтавою. Ви не в силі опертися ілюзії. Така дивна сила цього Українського Культурного Центру, що саме твориться".

Так писав очевидець 1937 Минулого року Преосв. Кир Йосиф Шмондюк, єпископ Стемфорду, рішив урухомити знову Український Музей та Архів в Стемфорді і зробити його доступним для відвідувачів. При нагоді благословення нового будинку Коледжу св. Василія в дні 7-вересня 1964 р., присутні мали нагоду перший раз, після відновлення Музею, подивитись на частинно влаштований Музей.

Праця над розташуванням експонатів і придбанням нових йде далі. Відвідувачі нашого Музею і то як тут вже народжені і з нової еміґрації із захопленням оглядають здобутки нашої культури. Подивляють їх теж чужинці, які відвідують Український Культурний Осередок в Стемфорді. Ентузіязм любителів нашої культури і готовість допомагати в розвою Українського Музею в Стемфорді є запорукою, що цей Музей буде гарно розвиватись і поповнуватись новими експонатами.

До таких ентузіястів треба вчислити вперше чергу дочку першого директора Українського Музею в Стемфорді, Вп. паню Мирославу Чапельську-Гординську, що допомагає у розміщенні експонатів і Вп. пані Варанецьку та Тамару Гординську.

Треба з вдячністю теж відмітити, що після проголошення, що відновляється Музей в Стемфорді, п-тво д-р Софія і Лев Смішки із Філядельфії були першими, що подарували до Музею цінну скульптуру нашого відомого мистця Гр. Крука „Блудний син". Музей одержав недавно привезену із Перемишля піюску (червону шапочку) Єпископа-Мученика Преосв. Кир Йосафата Коциловського та інші експонати й архівальні матеріяли.

Гарячим бажанням Владики-Відновителя Музею Преосв. Кир Йосифа є, щоб наше суспільство допомогло в дальшому розвою цієї всенародної Установи, що нею є Український Музей і Бібліотека та Архів в Стемфорді.

Таке бажання було й Основника Музею Покійного Митрополита Кир Константина, якого пок. Владика висловив при переданню Музею словами: „З вірою в дальшу поміч Божу, опіку Пречистої Діви Марії, Покровительки нашої Української Католицької Вищої Школи і надією на солідарну, характерну підтримку цілого українського католицького Загалу: Духовенства й Вірних, передаємо дві нові культурні національні установи: Музей і Бібліотеку в вжиток і добро нашого народу з привітом і побажаннями зросту і розвою". — *Константин, Епп.*"

Нехай цих кілька рядків буде скромним відзначенням Ювилею 30-ліття з дня заснування Українського Музею і Бібліотеки й Архіву в Стемфорді та рівночасно висловом вдячности до ревного Пастиря і Основника цих інституцій св. п. Митрополита Кир Константина Богачевського у четверту річницю Його смерти.

Управа Музею буде час до часу поміщувати світлини деяких експонатів Музею, щоб в цей спосіб зазнайомлювати наше суспільство про те, що зберігається в Музеї.

Д-р В. Ленцик,
Управитель Українського Музею в Стемфорді.

Студентський концерт в Ню Йорку

13 грудня 1964 р. відбувся в залі Інтернешенел Гавз при Колюмбійському університеті перша імпреза Кружка Українських Студентів Колюмбійського Університету та Музичної Школи Джуліярд. Головним завданням Кружка є зацікавити студентів різними ділянками мистецтва та дати можливість пізнати їх основніше.

Перший концерт був присвячений музиці. Теми програм слідуючих вечорів залежатимуть від зацікавлень студентів. Як зауважив президент Кружка студент Богдан Клюфас, ці програми дають нагоду нашим молодим мистцям виступати перед публікою. Товариська зустріч, котрою кінчається кожна імпреза, дає нагоду студентам обговорювати прослухану програму.

Солісткою першого вечора була студентка Музичної Школи Джуліярд, піяністка Ірена Кондра. Вона виконала: "Sonatine" — Ravel, "Nocturne" D-Flat Major, і "Scherzo" B-Minor — Chopin, "Three Piano Moods" — Schuman та "Concert Etude" F-minor — Liszt-a.

Ірена Кондра опанувала засоби доброї фортепіянової гри. Її техніка, фразування і зрозуміння стилів виконуваних композиторів вповні задовольняють.

В Сонатіні вона використала всі динамічні можливості твору. Фразування було гарне і логічне, хоч хотілося б трошки більшої легкости в загальному підході до цього твору.

В ноктюрні та скерці піяністка показала солідне технічне опанування і добру інтерпретацію. Приємно було почути ці твори без часто уживаного надмірного сантиментальізму, який, затирає правдиві мелодії, гармонію та кольори, котрими Шопен так ефектовно орудує.

Мабуть найцікавішою частиною програми був твір сучасного композитора Шумана. Ця модерна композиція вимагає великої контролі над інструментом, бо кожний тон є важною частиною цілости і кожна з трьох частин є іншого характеру і вимагає переключення виконавця в інші настрої. Піяністка знаменито схопила ці зміни і зв'язала їх в дуже цікаву цілість.

Концертовий Етюд Ліста був виконаний бравурно і ефектовно, хоч місцями відчувалося деякі технічні труднощі. Як наддаток виконала піяністка Нижанківського Інтермецо.

Талант, техніка та глибоке відчуття виконуваних творів ставить Ірену Кондру в ряди наших передових пілністів.

Сподіваємося, що програми слідуючих вечорів Кружка будуть на тому самому мистецькому рівні.

Любомир М. Крушельницький

З діяльности СУА в Балтиморі

Відділ Союзу Українок у Балтиморі є одною з активніших місцевих організацій. СУА влаштовує самостійно, або спільно з іншими організаціями, імпрези різного характеру. Ще в попередньому діловому році СУА влаштовував п'ять вечорів вужчого характеру (доповідь про „Культ матері", розповідь п-ні А. Стельмах про її поїздку по Америці, спогади п-ні Блавацької про 1-ше листопада 1918 р., виклад п-ні Янківської про плекання краси і висвітлення д-ром Д. Коструб'яком фільму „Вони могли ще жити") і три ширшого — Свято Героїв, Андріївський Вечір, Прийняття для місцевих Піонерок СУА. Крім цього, СУА брала участь у міжнародному фестивалі та співпрацювала з Відділом УККА і Шевченківським Комітетом.

Нову Управу СУА на 1964-65 діловий рік очолюють: мґр. Л. Лемішка — голова, М. Булавка — заступник, О. Сушко і О. Вацлавів — секретарі, М. Притула і О. Корж — скарбники, і референтки: Р. Зелинська — культурно-освітна, Г. Пісецька і А. Юзенів — виховні, А. Мельник і Я. Ласійчук — суспільної опіки, А. Стельмах — організаційна, Н. Зінкевич — пресова. До Контрольної Комісії входять: В. Луців, О. Влавацька, Т. Ілінська, М. Housing Хархаліс, О. Калиновська.

Свою працю нова Управа розпочала участю, спільно з Відділом УККА і „Самопоміччю", у „Дні всіх народів" у місцевому Гвін Овк парку. У влаштуванні мистецької виставки і веденні української кухні допомагало і брало участь багато членок нашого Відділу.

27-го вересня д-р Я. Хмілевський виголосив для членок Відділу доповідь „На що хворіли і вмирали наші князі", розказавши про невідомі або маловідомі дані про хвороби і смерть українських князів. Доповідь викликала велике зацікавлення серед присутніх.

3—11 жовтня Відділ брав участь у міжнародній виставці харчів, яку спільно влаштовували у Вашингтоні місцевий Відділ СУА і Об'єднання Українців Вашингтону в Армор Гол. До участи цієї виставки причинилися також членки нашого Відділу, які або підготовили різні печива, або були на місці і допомагали у розпродажі страв.

25-го жовтня доктор ветеринарії Л. Баб'як дав виклад для членок СУА про складники і різні сорти м'яса, ілюструючи свої інформації висвітленням проглядок. Виклад був дуже корисним вкладом у знання наших господинь.

Крім цього, Відділ СУА, разом з відділом УККА, спонзорував спровадження до Балтимору українського театру з Філядельфії, який поставив в'єсу „Багряні рожі". Багато наших членок брали активну участь в підготовці Листопадової Академії, а представниця Управи СУА є постійним членом Імпрезового Комітету УККА.

Надія Зінкевич,
пресовий реф.

КУБА ОРГАНІЗУЄ ПАРТИЗАНКУ В АЗІЇ

Куба старається дістати запрошення на азійсько-африканську конференцію, яка має відбутися на весні цього року в Альжирі. Кубинський міністер промислу майор Ернесто Гевара відвідав вже кілька азійських держав і плянує відвідати інші африканські держави. Він організує партизанку проти демократичних африканських урядів і заявив в інтерв'ю, що „боротьба проти імперіялізму мусить мати і офензивний характер", а не тільки дефензивний.

Вечір забутого письменника

З ініціятиви приятелів письменниці Галини Журби та її покійного чоловіка, письменника Антона Чекмановського, відбувся у Філядельфії 14 листопада 1964 р. вечір, присвячений творчості забутого сьогодні письменника, Антона Чекмановського.

Вечір відкрив Остап Тарнавський, а критичну довідку про твір „Безодня" подав пан Іван Коровицький, після чого читали твори артистка Клявдія Гош та поет Володимир Біляїв. Обидвоє читці читали уривки з недавно перевиданої Галиною Журбою книжки „Віки пливуть над Кисвом".

Пані Гош як завжди відчитала з властивою їй чіткою дикцією уривок з оповідання під наг. „Віки пливуть над Кисвом".

В особі пана Біляєва філядельфійська громада має не лише талановитого поета, а й інтерпретатора мистецьких творів з великим хистом, яким рідко коли обдаровані й професійні мистці слова.

О. К.

В П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Невіджалуваного ЧОЛОВІКА, БАТЬКА і ДІДУНЯ

бл. п. Федора Івана Олесницького

відправиться

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ в середу, 20-го січня 1965 року

в год. 8-ій рано

в Церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в НЮАРКУ, Н. Дж.

РІДНЯ

З приводу 2-ої річниці трагічної смерти Мужа

бл. п. Михайла Сенькова

21-го січня 1963 року

відбудеться

дня 21-го січня 1965 р. в четвер, в год. 7:35 рано в Катедрі св. Миколая в Шікаго

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ вразі із ПАНАХИДОЮ

та того ж самого дня в год. 9-ій рано в укр. кат. церкві св. Юрія в Ню Йорку (при 7-ій вул.)

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

Приятелів і Знайомих Покійного Михайла Сенькова запрошую до участи у тих церковних відправах

вдова ТАТЯНА СЕНЬКІВ, Шікаго, Ілл.

ПОДЯКА

Складаємо щиру та глибоку подяку Всім за численні писані і усні вислови нам співчуття з приводу смерти нашого Незабутнього Мужа і Батька

бл. пам. Полковника Никифора Горбача

та вшанували пам'ять Покійного своєю участю на Панахидах і похороні, який відбувся в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Особливо щиро дякуємо о. Прот. С. Шадинському за відправлення Панахиди, Служби Божої, проведення Покійного на Вічного Спочинку та прощальне слово в Церкві.

Наша подяка о. Деканові Ф. Білецькому в Шікаго, о. прот. І. Гончарову в Сіятл за відправлення Панахид. Щире спасибі хорові „Боян" під управою проф. Трухлого і хорові в Сіятл за звеличення пам'яти Покійного своїм співом під час Панахид.

Наша подяка Приятелям в Сіятл за щедрий дар на пам'ятник Покійному. Дякуємо інж. Артюшенкові за надіслання журналу „Самостійна Україна", як рівно проф. Іщенкові за присвячення, часу пам'яти Покійного на своїй радіо-передачі. Особливо щиро дякую пп. Зої і Миколі Филиповичам в Шікаго за допомогу і підтримку, які ми дізнали під час хвороби Покійного.

Окрема наша подяка Люсі і Василеві Сердюк з Черча за всебічну підтримку в нашому невимовному горі та за приготування похоронної трапези.

Наша подяка Всім, що зложили грошові пожертви на харитативні інституції, як також на Церкву-Пам'ятник в Бавнд Брук.

Всім Товаришам по зброї Покійного, Знайомим і Друзям за вияв пошани й любови до Покійного, за їх глибоку приязнь до нас в цей тяжкий і болючий час, цим шляхом складаємо нашу сердечну подяку.

ЛЮБА — дружина
ЄВГЕН — син

Ділимося з нашою Громадою сумною вісткою, що наш МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і ШВАҐЕР

МҐР. ЛЕОНІД ЧИРОВСЬКИЙ

вояк австрійської армії, працівник Провінціяльної Управи в Галичині в час Визвольних Змагань, а згодом довголітній поштовий працівник, нар. 24 липня 1889 р. упокоївся в Бозі, засмотрений Найсвятішими Тайнами в четвер, 14 січня 1965 року.

ПАНАХИДИ будуть відправлені в суботу 16-го і в неділю 17-го січня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин — Литвин при Спрінґфілд евеню в Нюарку, Н. Дж.

ПОХОРОН — в понеділок, 18-го січня 1965 р. о год. 10-ій ранку з української католицької церкви на цвинтар Gate of Heaven, Whippany, N.J.

Горем прибиті:

ЗЕНОВІЯ з ЗАРИЦЬКИХ — жінка
Д-Р МИКОЛА — син з жінкою ІВАННОЮ, ЛЕВОМ, ЮРІЄМ, АНДРІЄМ і ІВАНОМ — внуками
Д-Р М. ЗАРИЦЬКИЙ — шваґер з родиною
МИКОЛАЯ ДОЛИНСЬКА — шваґорва з родиною
ОМЕЛЯН КУЛИЦЬКИЙ — сестрінок з родиною

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що в середу, 13-го січня 1965 р. в Трентоні, Н. Дж. відійшов у Вічність по короткій і важкій недузі наш Невіджалуваний БАТЬКО, ДЗЯДЗЬО і БРАТ

БЛ. П. АНДРІЙ ВИНОГРАДНИК

б. будівничий м. Снятина.

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 15-го січня ц. р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні М. Кошика при 981 S. Broad Street в Трентоні.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 16-го січня 1965 р. о год. 10:30 ранку з церкви св. Йосафата при 1195 Deutz Avenue в Трентоні, Н. Дж.

Тяжким горем прибиті:

БОГДАННА і МИРОН ОСАДЦІ — донька і зять
РОМАН — внук
ГРИГОРІЙ — брат в Канаді
ЙОСИФ — брат в Рідному Краю

Вступайте в члени УНСоюзу!

ПОРОЖНЄ МІСЦЕ В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ

У зв'язку з виходом Індонезії із складу ОН і припиненням усієї діяльности індонезійської делеґації до ОН місце для представника цієї держави на залях нарад в будинку ОН в Ню Йорку стоїть порожнє.

Концерт Хору „Прометей" у Філядельфії і виступ Галини Андреадіс

Цей удалий концерт чоловічого хору „Прометей" відбувся у Філядельфії 12 грудня. Не довго цей хор працює між нами, здається дещо більше, як два роки. Але вже від першого свого виступу почав він з'єднувати собі симпатію громадянства, яке відчуло, що для розвою нашого музичного і громадського життя є конечним існування зорганізованого репрезентативного чоловічого хору.

Чоловічі хори по всьому культурному світі і в нас, на рідних землях, вже давно здобули собі самостійне, незалежне місце, побіч мішаних, жіночих, чи діточих.

І ось мали ми нагоду прислухатися виступові згаданого хору на його першому самостійному концерті, та рівночасному виступові відомої оперової солістки пані Андреадіс.

Хор не великий, складається з 27 осіб. Його диригент Іван Задорожний, ентузіяст співу, сам співак, а при тому рутинований диригент, уміє свій запал, хист і ентузіязм, свій спосіб музичного оформлення кожної композиції переносити на всіх членів хору. Оригінальний і елегантний спосіб його диригування в'яже співаків суворою дисципліною і перетворює хор немов в якийсь музичний інструмент, послушний кожному його рухові.

Старанно дібрана і різноманітна програма концерту була зложена лише з композицій українських музик різної епохи й різного жанру, починаючи від Ніщинського, Гулака Артемовського та Лаврівського, і переходячи до композиторів нашого століття, Степового, Кошиця, Стеценка і інших.

Солістами в поодиноких точках програми були: О. Татунчак, Є. Остапович, В. Карпінич та А. Радванський... Майже в усіх них замітною була знатна сольова рутина.

І так хотілося б знову вілвідати самостійний концерт „Прометея" з програмою і тих придніпрянських, галицьких чи екзильних композиторів, композиції яких того вечора в програмі не було.

Та хоч як удатно той вечір перейшов, то кожен мусів завважити, що хор складається переважно зі старших людей і з малою горсткою молодших співаків. А між басами аж просилося почути октавістів, які надавали б багатьом нашим композиціям глибоку оксамітну підбудівку.

Як сказано, самостійний концерт „Прометея" вдався.

Ефектовність, точність і чистість виконання, деколи оригінальні, але влатні інтерпретації пісень різного жанру, стилю і епохи, викликували спонтанне признання численної публіки.

Хорові акомпанювала старанно та прецизійно пані Лідія Бульба.

На концерті п. Галина Андреадіс вплела була дві китиці пісень, одну в першій його частині, де відспівала композиції Степового, Сен-Санса і Гулака Артемовського, а в другій виконала оперні арії з Верді, Бізета та Россіні. Її, улюбленицю нашої громади, авдиторія з задоволенням оплескувала та змушувала до обильних надддатків.

З великим заінтересуванням слухали ми її оперних арій, та композиції різного жанру. Але неперевершена її здібність полягає в інтерпретації і мистецькому відтворенні народних пісень. Це її Богом даний дар

Акомпаніямент п. Андреадіс був у старанних і випробуваних руках проф. Е. Перфецького.

Треба замітити, що хоч на тому дні було у нас кілька імпрез, простора заля на 1.200 місць була на концерті виповненою.

Д-р М. Рибак

ПОВІДОМЛЕННЯ

Центрального Комітету Станиславівщини в Клівленді

1. Товариський З'їзд земляків Станиславівщини (з повітів: Галич, Рогатин, Надвірна, Богородчани, Калуш, Товмач і Станиславів) відбудеться в суботу 29-го і в неділю 30-го травня 1965 року в Клівленді, Огайо.

2. Мета З'їзду: Товариська зустріч і вирішення основних питань відносно видання в порозумінні та при співпраці з Комісією Реґіональних Дослідів НТШ, публікації про Станиславівщину та про бувшу столицю ЗУНР, Станиславів (тепер Івано - Франківськ).

3. Вже діють Місцеві Комітети Станиславівщини в Шикаґу, Дітройті, Клівленді, Торонті й Вінніпеґу, в яких зареєстровано дотепер 350 адрес земляків.

4. Закликаємо всі більші осередки поселення наших земляків, як Ню Йорк, Філядельфія, Рочестер, Едмонтон та інші, прилучитися до акції та зорганізувати також у себе Місцеві Комітети Сваниславівщини, зібрати адреси земляків за повітами й надіслати їх негайно до Клівленду на адресу:

Mr. Iwan Stawnyczyj, 11313 Lake Avenue, Cleveland, Ohio, 44102.

5. Із місцевостей, що в них у найближчій будуччині не будуть зорганізовані місцеві комітети, просимо всіх земляків надіслати свої адреси прямо до Клівленду на адресу, як угорі.

6. Земляків, які не зголосять своїх адрес у місцевих комітетах, ні не подадуть їх до Клівленду, вважатимемо за небажаючих допомогти видати книжкову публікацію, якої змістом буде історична, незфальшованна правда про нашу Батьківщину, точніше про найкраще знану нам її округу.

7. Дальший зв'язок Центрального Комітету Станиславівщини в Клівленді з земляками проводитиметься тільки через місцеві комітети, або прямо поштою на одержані адреси.

В Клівленді, 5. грудня 1964.

За Центральний Комітет Станиславівщини:

Ред. Іван Ставничий, голова,
Мгр. Ярослав Кришталович, секретар,
Богдан Стрийський, орг. референт.

Різне

Збори Відділів Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 17-го СІЧНЯ 1965 р.

ДЕТРОЙТ, Міш. Місячні збори і збирання вкладок Б-ва св. о. Николая — 175 Відд. в год. 1-ій по пол. в домівці УНДому. Секретар приймає вкладки кожного дня в свойому бюрі під ч. 6618 Мішіґен Аве. від год. 10 до 6 веч. — Б. Питель, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збирання вкладок Т-ва Дністер — 430 Відд. за січень відбудеться: 17 січня в домівці „Тризуба", в год. від 1-3 по пол.; 24 січня в Укр. Клюбі, Френклін вул. в год. від 11:30-1:30 по пол.; 23 січня в Укр. Клюбі, при 23 і Бравн вул в год. від 7-9 веч. Проситься вплачувати членські вкладки. — О. Бакай, секр.

ПОНЕДІЛОК, 18-го СІЧНЯ 1965 р.

МЕЙПЛЕВУД, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва Згода — 272 Відд. в год. 7:30 веч. на 83 Кемпфілд вул., в Ірвінґтон, Н. Дж. — М. Кондрат, гол., Т. Литвин, кас., М. Кушнір, секр.

СУБОТА, 23-го СІЧНЯ 1965 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні загальні збори Т-ва „Верховина" — 184 Відд. в год. 3-ій по пол. в домівці В-ва „Булава" при 423 Е. 9-та вул. На порядку нарад звіти і вибір нової управи на 1965 р. — Управа.